

Dosarul 1ra-681/2019

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

20 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia oficiul Central, Sîrbu Lilia, prin care se solicită casarea parțială a deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 04 decembrie 2018, în cauza penală în privința lui

Bîtcă Victor Xxxxx, născut la xx.xx.xxxx,
originar și domiciliat Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 24.06.2016 - 28.11.2017;

Instanța de apel: 05.01.2018 - 04.12.2018;

Instanța de recurs: 14.02.2019 - 20.03.2019.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința judecătoreiei Cimișlia, sediul Basarabeasca din 28 noiembrie 2017, Bîtcă Victor a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 27, 187 alin. (2) lit. c) și d), 155 Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa:

- în baza art. 27, 187 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal - 5 ani 2 luni închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, fără amendă;

- în baza art. 155 Cod penal - 1 an 6 luni cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Bîtcă Victor i s-a stabilit pedeapsa definitivă sub formă de 5 (cinci) ani 4 (patru) luni închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, fără amendă.

Acțiunea civilă înaintată de către succesorul părții vătămate Costiuc Ivan a fost admisă, cu încasarea de la Bîtcă Victor în folosul acestuia prejudiciu material în sumă de 18 000 lei.

S-a dispus încasarea de la Bîtcă Victor în folosul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 12 895 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, la 31.03.2016 în jurul orelor 01.00, Bîtcă Victor după consumul de băuturi alcoolice, având intenția de a sustrage deschis mijloace bănești, intenționat a pătruns în domiciliu amplasat pe str. Xxxxx din satul Xxxxx r-nul Xxxxx, care aparține cet. Costiuc Elena Xxxxx, a.n. xxxx, unde având fața acoperită cu un fes, fără aplicarea violenței periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei, a cerut de la Costiuc Elena bani, însă nu a obținut foloase financiare din cauza lipsei acestora, ulterior s-a eschivat într-o direcție necunoscută.

Prin acțiunile sale, Bîtcă Victor a comis infracțiunea prevăzută de art. 27, 187 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, adică tentativa de sustragere deschisă a bunurilor altei persoane, săvârșit de o persoană mascată, deghizată prin pătrunderea în locuință.

Tot el, la 31.03.2016 în jurul orelor 01.00, aflându-se în domiciliul amplasat pe str. Xxxxx din satul Xxxxx r-nul Xxxxx, care aparține cet. Costiuc Elena Xxxxx, a.n.xx.xx.xxxx, unde având fața acoperită cu un fes, după săvârșirea tentativei de sustragere deschisă a mijloacelor bănești, în scopul favorizării infracțiunii comise a amenințat-o verbal pe victima Costiuc Elena cu moartea și cu răfuială fizică în caz că aceasta va comunica organelor de poliție despre fapta comisă.

Prin acțiunile sale, Bîtcă Victor a comis infracțiunea prevăzută de art. 155 Cod penal, adică amenințarea cu omor și cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1. *avocatul Rozlovan Aliona în numele inculpatului*, care a solicitat casarea acesteia, cu emiterea unei noi decizii prin care Bîtcă Victor să fie achitat deoarece în acțiunile lui nu sunt prezente elementele infracțiunilor incriminate.

În motivarea cererii de apel a indicat că instanța de fond s-a limitat la admiterea în calitate de probe doar argumentele procurorului, fapt ce contravine principiului contradictorialității și a prezumției nevinovăției.

Faptul declarat de parte vătămată precum că Bîtcă Victor purta fesul peste față, a fost o idee a fratelui său, Costiuc Ivan, care în instanța de judecată a declarat că intrând în casa surorii a depistat-o pe fără cunoștință, după care a plecat acasă și a luat arma și în momentul în care se întorcea înapoi la poartă l-a depistat pe Bîtcă Victor și încă cu o persoană la care a strigat „mai aveți de umblat cu fesurile pe față”. Faptul că Bîtcă Victor purta un fes obișnuit a fost confirmat de către martorul Burdujan Mihail.

Consideră avocatul că Costiuc Ivan și-a găsit o metodă de apărare în fața organelor de drept privind aplicarea în seara zilei de către el a armei de foc, altfel acesta urma a fi supus răspunderii aplicării necorespunzătoare a obiectului dat.

În acțiunile lui Bîtcă Victor lipsește latura subiectivă a componenței de infracțiune și anume, intenția directă a acestuia de a amenința victima cu omor sau realizarea acestei amenințări.

La materialele cauzei nu au fost prezentate probe care ar demonstra săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 155 Cod penal, cum a realizat și a înțeles victima pericolul

și prin ce se s-a manifestat acesta. Pe infracțiunea dată procesul penal urma a fi încetat, deoarece lipsește plângerea părții vătămate.

Admiterea acțiunii civile a fost considerată o depășirea a instanței, reieșind din faptul că nu a fost dovedită legătura causală dintre acțiunile lui Bîtcă Victor și decesul persoanei care se afla la o vârstă în etate. Mai mult ca atât nici nu au fost prezentate acte care ar proba cheltuielile solicitate.

3.2. avocatul Cușnir Iurie în numele inculpatului, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Bîtcă Victor să fie achitat din motiv că fapta comisă de el nu întrunește elementele infracțiunii.

Apelantul a indicat că instanța de judecată incorect a apreciat probele administrate și a ajuns la concluzia vinovăției lui Bîtcă Victor în comiterea infracțiunilor imputate.

Instanța de judecată fără nici un motiv a menționat ca probă prin care se demonstrează vinovăția lui Bîtcă Victor procesele-verbale de cercetare la fața locului, și anume domiciliul cet. Costiuc Elena, deoarece acesta nu demonstrează vinovăția inculpatului, ne fiind ridicate careva urme ale infracțiunii.

Greșit la baza sentinței de condamnare instanța de judecată a pus ca probă ordonanța de recunoaștere ca parte vătămată și procesul-verbal de audiere a părții-vătămate Costiuc Elena, deoarece acuzatorul de stat s-a dezis de proba dată, ea nu a fost cercetată în cadrul ședinței de judecată pe motiv că chiar în cadrul urmăririi penale a fost respinsă cererea apărării de a se face confruntare între învinuit și partea-vătămată, iar din cauza că procurorul s-a dezis de proba dată și nu a examinat-o în ședință de judecată, instanța nu era în drept de a o pune la baza sentinței de condamnare.

Vina inculpatului în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 155 și 27, 187 alin. (2) Cod penal, nu a fost dovedită, iar instanța de judecată greșit a ajuns la concluzia de condamnarea lui Bîtcă Victor conform învinuirii înaintate acestuia, urmând a emite o sentință de achitare în baza art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 04 decembrie 2018, s-au admis apelurile declarate, s-a casat parțial sentința instanței de fond, în partea stabilirii pedepsei și în latura civilă, în partea încasării prejudiciului material și cheltuielilor de judecată, s-a rejudecat cauza și s-a pronunțat în această parte o hotărâre nouă potrivit căreia:

Lui Bîtcă Victor, recunoscut vinovat în baza art. 27, 187 alin. (2) lit. c) și d) și 155 Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa:

- în baza art. 27, 187 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 70 alin. (3¹) Cod penal - închisoare pe termen de 4 (patru) ani 8 (opt) luni, fără amendă, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

- în baza art. 155 Cod penal - amendă în mărime de 700 unități convenționale, echivalentul a 14 000 (paisprezece mii) lei;

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul total al pedepselor aplicate, definitiv lui Bîtcă Victor i s-a stabilit pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 700 unități convenționale, echivalentul a 14 000 (paisprezece mii) lei și închisoare, pe termen de 4 (patru) ani 8 (opt) luni, fără amendă, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, pedepse ce urmează a fi executate de sine stătător.

În temeiul alin. (5) art. 88 Cod penal, ținând cont de termenul aflării sub arest preventiv în perioada 31 martie 2016 - 30 aprilie 2016 și 28 noiembrie 2017 - 04 decembrie 2018, a fost liberat complet inculpatul Bîtcă Victor de executarea pedepsei sub formă de amendă.

În baza art. 90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea, stabilită lui Bîtcă Victor, pentru o perioadă de probațiune de 2 (doi) ani, fiind eliberat de sub strajă din sala de judecată.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Costiuc Ivan a fost respinsă ca nefondată.

A fost respinsă ca fiind nefondată cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată.

În rest dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. Audiind participanții la proces, verificând argumentele invocate în cererile de apel prin prisma probelor administrate, verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate, Colegiul judiciar a ajuns la concluzia că apelurile declarate de avocați în numele inculpatului, urmează a fi admise, cu casarea parțială a sentinței în partea stabilirii pedepsei inculpatului, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Reluând cercetarea judecătorească în urma demersului înaintat de partea apărării și partea acuzării, cercetând în corespundere cu prevederile art. 414 alin. (1) și (2) și art. 415 alin. (2) Cod de procedură penală probele examinate în prima instanță, precum și audiind în ședința de judecată a instanței de apel inculpatul și succesorul părții vătămate Costiuc Ivan, instanța de apel a ajuns la concluzia, că instanța de fond întemeiat a pronunțat în privința lui Bîtcă Victor sentința de condamnare, corect acțiunile acestuia fiind încadrate în baza art. 27, 187 alin. (2) lit. c), d) și art. 155 Cod penal.

Deși Bîtcă Victor în genere nu a recunoscut săvârșirea infracțiunilor incriminate, Colegiul a considerat dovedită vinovăția acestuia reieșind din cumulul de probe administrate la materialele dosarului.

Colegiul a menționat că declarațiile succesului părții vătămate Costiuc Ivan, au confirmat declarațiile date în cadrul urmăririi penale de către partea vătămată privind intenția inculpatului de a săvârși infracțiunile incriminate, deși în parte declarațiile acestuia privind utilizarea cuțitului, nu se confirmă prin alte probe, inclusiv prin declarațiile părții vătămate.

Instanța a reținut că declarațiile părții vătămate Costiuc Elena, succesorului părții vătămate Costiuc Ivan, martorilor Costiuc Măria, Burdujan Mihail în ansamblu demonstrează vinovăția inculpatului și infirmă poziția acestuia că s-a dus la Costiuc Elena ca să împrumute bani, or este evident că dacă inculpatul ar fi avut acest scop și ar fi intrat la Costiuc Elena cu această intenție, partea vătămată nu ar fi țipat cu strigăte de ajutor, luând în considerație că inculpatul a menționat că el anterior de mai multe ori a cerut cu împrumut bani de la ea.

Este evident că acest comportament al părții vătămate a fost justificat de acțiunile ilegale ale inculpatului, iar din declarațiile succesorului părții vătămate rezultă că chiar inculpatul i-a comunicat că sora lui strigă după ajutor.

Alegația apelanților precum că în acțiunile inculpatului lipsește latura subiectivă a componentei de infracțiune prevăzută de art. 155 Cod penal, și anume intenția directă de a amenința victima cu omor sau realizarea acestei intenții, a fost considerată de către Colegiu ca nefondată deoarece această poziție este bazată exclusiv pe declarațiile inculpatului care a negat săvârșirea cărorva acțiuni ilegale.

Totodată prin declarațiile părții vătămate se confirmă că din partea inculpatului a avut loc amenințarea cu omor și că aceasta a fost percepută ca reală de către partea vătămată, fapt ce denotă din acțiunile acesteia de strigare după ajutor, fiind găsită de către rude speriată.

În lumina celor expuse, Colegiul a conchis că nu se impune necesitatea intervenirii în soluția instanței de fond în partea privind stabilirea vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunilor imputate, reținând în acest sens temeinicia și legalitatea verdictului primei instanțe.

În altă ordine de idei Colegiul a menționat că soluționând chestiunea privind individualizarea și stabilirea pedepsei, instanța de fond s-a condus nemijlocit de limitele sancțiunilor în vigoare la data comiterii faptelor, or conform art. 8 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Totodată, s-a reținut că până la examinarea în fond a apelurilor în instanța de apel, legislația penală a suferit modificări esențiale, care ameliorează situația inculpatului.

Potrivit Legii nr. 63 din 20.07.2017, art. 70 Cod penal a fost completat cu alin. (3¹), care prevede că *la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime. În cazul în care instanța, ținând cont de personalitatea infractorului, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanța de judecată.* Reieșind din acestea, Colegiul a remarcat că Bîtcă Victor, născut la 28 septembrie 1995, a săvârșit infracțiunile incriminate la 31 martie 2016, adică avea

atinsă vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani, iar în virtutea principiului retroactivității legii penale noi, se impune necesitatea intervenirii în soluția instanței de fond în partea stabilirii pedepsei.

De asemenea instanța de apel a considerat incorectă soluția primei instanțe privind admiterea acțiunii civile înaintată de succesorul părții vătămate Costiuc Ivan, precum și încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare suportate, temei pentru care, apelurile declarate au fost admise cu casarea sentinței primei instanțe în această parte.

Soluționând chestiunea cu privire la pedeapsa penală, instanța de apel a luat în considerație persoana inculpatului, care a săvârșit infracțiunile până la vârsta de 21 ani, astfel fiind aplicabile prevederile art. 70 alin. (3¹) Cod penal, maximul pedepsei fiind redus cu o treime.

Având în vedere art. 70 alin. (3¹) Cod penal și ținând seama de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunilor comise, de persoana inculpatului, care la locul de trai se caracterizează negativ, anterior nu a fost condamnat, de comportamentul acestuia până și după comiterea infracțiunilor, de lipsa circumstanțelor atenuante, Colegiul a conchis că lui Bîtcă Victor urmează a-i fi stabilite pedepse în limitele sancțiunilor articolelor în baza cărora a fost declarat vinovat, care vor fi echitabile în coraport cu faptele comise.

Acordând eficiență principiilor de individualizare a pedepsei și analizând ansamblul de circumstanțe ce caracterizează persoana inculpatului, lipsa circumstanțelor care atenuază răspunderea acestuia, Colegiul a considerat că corectarea și reeducarea vinovatului este posibilă cu stabilirea în baza art. 155 Cod penal a pedepsei sub formă de amendă, având ca reper unitatea convențională în mărime de 20 lei, în vigoare la data săvârșirii faptei. În baza art. 27, 187 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, instanța de apel a considerat necesar a-i stabili inculpatului pedeapsa cu închisoare redusă cu o treime, pe termen de 4 ani 8 luni, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal și suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare.

Astfel, au fost reținute următoarele circumstanțe: rolul inculpatului la săvârșirea infracțiunilor, personalitatea acestuia, starea sănătății precare - potrivit documentelor medicale anexate la materialele cauzei, Bîtcă Victor este bolnav și se află la evidența medicului psihiatru cu diagnoza „Epilepsie, cu deteriorarea memoriei și a intelectului”, lipsa antecedentelor penale, prin urmare Colegiul a considerat că scopul pedepsei, conform art. 61 Cod penal, în privința inculpatului poate fi atins fără izolarea lui de societate.

Totodată, având în vedere prevederile art. 88 alin. (5) Cod penal, ținând cont de termenul aflării inculpatului sub arest preventiv în perioada 31 martie 2016 - 30 aprilie 2016 și 28 noiembrie 2017 - 04 decembrie 2018, Colegiul a considerat necesar a libera complet inculpatul de executarea pedepsei sub formă de amendă.

De asemenea, Colegiul a constatat că instanța de fond eronat a conchis asupra necesității încasării din contul inculpatului în folosul statului cheltuielile de judecată în

sumă de 12 895 lei, deoarece potrivit practicii judiciare constante în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului.

Din materialele cauzei, instanța a reținut că la faza de judecare a cauzei au fost efectuate acțiunile procesuale, care au atras după sine cheltuielile judiciare, și anume a fost dispusă prin încheierea din 27 februarie 2017 efectuarea expertizei judiciare și s-a întocmit raportul de expertiză judiciară nr. 189 din 27 iulie 2017, cu suportarea de cheltuieli în sumă de 12 895 lei. Deci, cheltuielile în cauză au fost suportate în legătură cu apariția la partea acuzării a îndoielilor în capacitatea psihică deplină a inculpatului, și astfel reprezintă cheltuieli judiciare ce urmează a fi achitate din contul bugetului de stat, dar nu puse în sarcina inculpatului. Din aceste considerente instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite apelurile declarate de avocați, cu casarea parțială a sentinței, în partea încasării cheltuielilor judiciare cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acestei solicitări.

Colegiul a considerat eronată și soluția instanței de fond în latura civilă prin care acțiunea civilă înaintată de către succesorul părții vătămate Costiuc Ivan a fost admisă integral, or în cadrul examinării apelului ultimul a menționat că el nu a înaintat nici o cerere în instanța de judecată cu privire la cheltuielile de înmormântare, toate documentele sunt la el.

În acest sens instanța de apel a reținut că într-adevăr la materialele cauzei este anexată cererea de chemare în judecată prin care Costiuc Ivan a solicitat să fie încasat de la Bîtcă Victor suma de 18 000 lei cu titlu de prejudiciu material, considerând că decesul surorii sale Costiuc Elena, a survenit urmare a acțiunilor ilegale ale inculpatului.

Astfel, prima instanța, în lipsa cărorva documente justificative a cuantumului prejudiciului material solicitat, neîntemeiat a admis integral acțiunea civilă, concluzionând că *„având în vedere decesul victimei la o perioadă scurtă de timp după comiterea infracțiunilor, care este sora succesorului, gravitatea și întinderea suferințelor psihice și fizice suportate de primul, gradul de vinovăție a inculpatului, circumstanțele cauzei - comiterea infracțiunilor pe timp de noapte, deghizat, cheltuielile suportate la înmormântarea victimei, instanța de judecată consideră că, suma dată constituie o satisfacție echitabilă și o compensare care poate aduce satisfacție părții vătămate și familiei sale.”*

Așadar, în primul rând instanța de apel a menționat că de fapt o atare motivare a primei instanțe reprezintă o depășire a învinuirii formulate prin rechizitoriu și o atare motivare poate avea loc în cazul în care se pretind despăgubiri morale, însă prin acțiunea formulată, Costiuc Ivan expres a indicat că nu solicită prejudicii morale.

În al doilea rând, soluționând acțiunea civilă, în procesul penal, se aplică prevederile art. 219 alin. (4), 220 și 387 alin. (1) Cod de procedură penală, și în această ordine de idei s-a reținut că prejudiciul material poate fi pretins a fi recuperat, dacă a fost cauzat prin infracțiune și se justifică prin documente sau probe corespunzătoare, instanța de judecată urmând parțial sau integral să admită acțiunea civilă sau să o respingă.

La caz, Colegiul a apreciat că nu sunt dovedite temeiurile și mărimea prejudiciului material pretins și acțiunea civilă urmează a fi respinsă, or deși succesorul părții vătămate Costiuc Ivan solicită încasarea din contul inculpatului a sumei de 18 000 lei pentru înmormântarea surorii sale, însă, indiferent la cât timp după săvârșirea acțiunilor ilegale de către inculpat a survenit decesul părții vătămate Costiuc Elena, conform ansamblului probator a cauzei nu este incriminat și confirmat că decesul acesteia are legătură cauzală directă cu săvârșirea infracțiunilor de către inculpat.

Reieșind din cele menționate, Colegiul a apreciat ca fiind întemeiate argumentele invocate de către avocați în latura civilă în partea încasării prejudiciului material, cheltuielile de judecată și parțial în latura penală în partea stabilirii pedepsei.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței instanței de fond.

În motivarea recursului se indică că cu toate că instanța de apel corect a încadrat acțiunile inculpatului, la stabilirea pedepsei acestuia nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de lipsa circumstanțelor atenuante și prezența celor agravante, conduita inculpatului înainte și după săvârșirea infracțiunilor, de faptul că vina nu a recunoscut și nu a contribuit la descoperirea infracțiunii, nu a întreprins nici o acțiune în vederea recuperării prejudiciului cauzat prin faptele comise.

Instanța de apel stabilind pedeapsa inculpatului pe de o parte a ținut cont de gravitatea infracțiunilor săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, și totuși a constatat necesar stabilirea pedepsei sub formă de închisoare, iar pe de altă parte, bazându-se pe aceleași circumstanțe, îi stabilește termen de probă în temeiul art. 90 Cod penal, acordând o dublă valență juridică circumstanțelor care influențează la individualizarea pedepsei penale, astfel aplicarea suspendării condiționate a pedepsei stabilite inculpatului nu este motivată.

Afirmația Colegiului despre lipsa circumstanțelor agravante este neîntemeiată deoarece atât în cadrul urmăririi penale cât și în procesul examinării în fond au fost stabilite circumstanțele agravante în acțiunile inculpatului, aflate în raport de cauzalitate cu infracțiunea săvârșită, acestea fiind săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate și săvârșirea infracțiunii cu bună știință, profitând de starea de neputință cunoscută a victimei care datorează vârstei înaintate.

Așadar, în speță nu există și nu au fost stabilite careva circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei inculpatului ce ar permite de a concluziona că

corectarea lui este posibilă fără executarea pedepsei stabilite de prima instanță, care întemeiat, corect și în limitele legale a stabilit pedeapsa acestuia.

La fel, procurorul nu este de acord cu soluția instanței de apel prin care s-a stabilit neîncasarea cheltuielilor de judecată de la inculpat în mărime de 12 895 lei, decizia în partea respectivă nefiind în corespundere cu normele procesual penale în vigoare.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală *instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.*

Colegiul reține că în susținerea recursului procurorul a invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, care prevăd că *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și când instanța de apel nu a individualizat corect pedeapsa.* Instanța de recurs menționează însă că, prevederile la care se referă autorul recursului nu sunt aplicabile din punctul de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar servi ca temei de implicare a instanței în sensul casării deciziei instanței de apel.

Colegiul reține că, recurentul deși este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, critică decizia contestată doar în partea ce ține de pedeapsa stabilită inculpatului, considerând-o prea blândă, și în latura civilă, în partea respingerii acțiunii civile înaintate de către succesorul părții vătămate, Costiuc Ivan, și în partea respingerii cererii procurorului privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare, solicitând în acest sens, menținerea sentinței instanței de fond.

Privitor la pedeapsa stabilită inculpatului de către instanța de apel, Colegiul consideră că aceasta și-a motivat just soluția adoptată în acest sens, acordând deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75, Cod penal, la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei, stabilite conform sancțiunii articolelor incriminate, iar în sprijinul statuării respective relevă următoarele.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de

regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

Colegiul consideră că soluția instanței ierarhic inferioare este una justificată, deoarece pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială.

Articolul 75 Cod penal, stipulează criteriile generale de individualizare a pedepsei prin care se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Una din prerogativele instanței de judecată este să aprecieze că scopul pedepsei penale poate fi atins chiar și fără executarea efectivă a acesteia și în baza art. 90 Cod penal poate suspenda condiționat executarea pedepsei stabilite. În formarea convingerii, instanța de judecată ține cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege, inclusiv are în vedere întreaga conduită a condamnatului înainte de săvârșirea faptei, după săvârșirea acesteia, în timpul judecății, precum și alte aspecte ce privesc personalitatea infractorului, bazându-se pe materialele cauzei administrate în cadrul cercetării judecătorești.

Deși legea nu îngrădește libertatea instanței de judecată de a-și forma convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se corecta fără executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanța să-și motiveze hotărârea de suspendare condiționată a executării pedepsei, indicând precis acele motive pe care s-a întemeiat convingerea ei, lucru efectuat de către instanța de apel.

Cu referire la invocarea procurorului că afirmația instanței de apel despre lipsa circumstanțelor agravante este neîntemeiată, acestea de fapt fiind stabilite în cadrul urmăririi penale cât și în procesul examinării în fond, Colegiul menționează că potrivit rechizitoriului, procurorul, drept circumstanță agravantă în privința inculpatului stabilește: *săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară*, cu toate că potrivit materialelor cauzei, Bîtcă Victor anterior nu a fost condamnat, însă prin ordonanța procurorului raionului Basarabeasca

din 26.11.2009, urmărirea penală pornită în privința lui Bîtcă Victor conform art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal a fost încetată în legătură cu împăcarea părților, respectiv persoana nu se consideră condamnată anterior.

Conform învinuirii, lui Bîtcă Victor i se incriminează săvârșirea infracțiunii *după consumul de băuturi alcoolice*, dar nu fiind în stare de ebrietate, așa cum a reținut instanța de fond. Invocarea procurorului în recursul său că înainte de săvârșirea faptei a consumat băuturi alcoolice și, respectiv se afla în stare de ebrietate, este o presupunere, or la materialele cauzei nu sunt anexate probe ce ar confirma starea de ebrietate a inculpatului la momentul săvârșirii infracțiunilor.

Colegiul menționează că circumstanțele agravante: săvârșirea infracțiunii cu bună știință profitând de starea de neputință cunoscută a victimei, care se datorează vârstei înaintate, săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate alcoolică, incorect au fost reținute de către instanța de fond la stabilirea pedepsei inculpatului, or instanțele judecătorești pot recunoaște ca agravante numai acele circumstanțe care au fost stabilite de organele de urmărire penală, au fost indicate în rechizitoriu și numai dacă au fost susținute de acuzatorul de stat în dezbaterile judiciare.

Reieșind din cele expuse, Colegiul concluzionează că instanța de apel a pronunțat o decizie întemeiată și motivată prin stabilirea în privința inculpatului a unei pedepse cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, pedeapsă care răspunde scopului de corectare și reeducare a inculpatului prevăzut de art. 61 Cod penal, care va duce la formarea unei atitudini pozitive a acestuia față de ordinea de drept, regulile de conviețuire socială și principiile morale, iar argumentele invocate de recurent privind aplicarea pedepsei privative de libertate, urmând a fi declarate ca neîntemeiate.

De asemenea, instanța de apel a constatat că instanța de fond eronat a conchis și asupra necesității încasării din contul inculpatului în folosul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 12 895 lei, deoarece potrivit practicii judiciare constante în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului.

Din materialele cauzei rezultă că la faza de judecare a cauzei a fost dispusă prin încheierea din 27 februarie 2017 efectuarea expertizei judiciare și s-a întocmit raportul de expertiză judiciară nr. 189 din 27 iulie 2017, cu suportarea de cheltuieli în sumă de 12 895 lei. Deci, cheltuielile în cauză au fost suportate în legătură cu apariția la partea acuzării a îndoielilor în capacitatea psihică deplină a inculpatului, și astfel reprezintă cheltuieli judiciare ce urmează a fi achitate din contul bugetului de stat, dar nu puse în sarcina inculpatului.

Mai mult ca atât, dispozițiile alin. (3), art. 75 al Legii nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, expres stabilește că „în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către

ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală”, la caz, ordonatorul expertizei fiind instanța de judecată la cererea procurorului și nu partea apărării, prin urmare, instanța de apel corect a ajuns la concluzia de a nu încasa din contul inculpatului cheltuielile judiciare solicitate de acuzatorul de stat.

De asemenea, instanța de apel corect a considerat eronată și soluția instanței de fond în latura civilă prin care acțiunea civilă înaintată de către succesorul părții vătămate Costiuc Ivan a fost admisă integral, or la cauză nu sunt anexate materiale confirmatoare că decesul părții vătămate Costiuc Elena are legătură cauzală directă cu săvârșirea infracțiunilor de către inculpat. Mai mult ca atât, o atare motivare a primei instanțe reprezintă o depășire a învinuirii formulate prin rechizitoriu și o așa motivare poate avea loc în cazul în care s-ar fi pretins despăgubiri morale, însă prin acțiunea formulată, Costiuc Ivan a solicitat prejudiciul material, or acest prejudiciu poate fi pretins a fi recuperat dacă a fost cauzat prin infracțiune și se justifică prin documente sau probe corespunzătoare.

Prin urmare, Colegiul apreciază că nu sunt dovedite temeiurile și mărimea prejudiciului material pretins iar acțiunea civilă corect a fost respinsă de către instanța de apel.

În viziunea instanței de recurs concluziile expuse pe larg de către instanța de apel în decizia sa, sunt juste iar criticile recurentului nu constituie temeiuri de a răsturna situația în prezenta cauză, ce ar necesita intervenția instanței ierarhic superioare, în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate de instanța de apel. Reținând prevederile sus menționate, Colegiul penal conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat și potrivit legii decide inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia oficiul Central, Sîrbu Lilia, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 04 decembrie 2018, în cauza penală în privința lui *Bîtcă Victor*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 26 aprilie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun